

utváření okřídlených výrazů, ustálená slovní spojení v historickém pohledu, popis frazeologických jednotek predikativního charakteru, rozbor modálních a citoslovečných frazeologismů). Řada vystoupení řešila problematiku současné lexikografie (struktura substantivního lexikonu z hlediska ideografické lingvistiky, tendence v lexikografickém zpracování lexikálních jednotek ekonomického charakteru, projekt rusko-bulharského komplexního slovníku, zpracování rusko-německého slovníku neologismů, vydání nového výkladového slovníku ruštiny, sestavení lexikálně-frázového sémantického slovníku jako zvláštního typu aktivního slovníku).

Závěrem naší zprávy můžeme konstatovat, že všechny přednesené příspěvky dílčích tematických okruhů zapadly do stanoveného tématu mezinárodního kongresu a řešily aktuální otázky současné jazykovědné rusistiky.

Aleš Brandner

Pracovní zasedání u příležitosti 70. narozenin profesora Stanislava Žaži

Dne 14. dubna 1999 u příležitosti 70. narozenin našeho předního rusisty a slavisty prof. PhDr. S. Žaži, CSc., uspořádal seminář východoslovanských jazyků Ústavu slavistiky na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně jednodenní pracovní zasedání, jehož se vedle brněnských rusistů zúčastnili i mimobrněnsští odborníci.

Jednání zahájil vedoucí Ústavu slavistiky FF MU prof. PhDr. I. Pospíšil, DrSc. Přivítal přítomné a v krátkém proslovu zhodnotil jubilantovu odbornou, pedagogickou a společenskou činnost v kontextu brněnské univerzity. Vedoucí semináře východoslovanských jazyků doc. PhDr. A. Brandner, CSc., přiblížil shromážděným kolegům důležitá životopisná data jubilanta a současně vyzdvihl jeho odborný přínos v rozvoji české rusistiky a slavistiky.

Následovalo 19 referátů, které se týkaly problematiky gramatiky, ortografie, interpunkce, lexikologie a lexikografie ruštiny, tj. těch oblastí, které byly středem jubilantova zájmu po celou dobu jeho aktivní činnosti. V mnoha případech šlo o příspěvky s porovnávací tematikou – stav v ruštině byl konfrontován se situací v češtině, ev. slovenštině.

Jako první vystoupil dlouholetý jubilantův kolega a někdejší vedoucí katedry ruského jazyka J. Jiráček (Brno). Ve svém referátě se zabýval problematikou rusko-anglických typologických paralel v protikladu k češtině. Funkční užití sloves *být* a *mit* v češtině v porovnání s ruštinou bylo v popředí zájmu R. Zimka (Ostrava). J. Svetlík (Banská Bystrica) se zmínil o postavení doplňku jako větého členu v ruštině, slovenštině a češtině. T. A. Tarasevič (Minsk – Brno) demonstrovala na konkrétních příkladech tvrzení, že interpunkční znaménka slouží nejen jako prostředek strukturního členění věty, nýbrž i členění sémantického. H. Flídrová (Olomouc) se zaměřila na rozbor některých syntaktických konstrukcí z hovorové ruštiny. Konstrukce vyjadřující přesný rozměr v ruských komerčních textech rozebrala Z. Nedomová (Ostrava).

Následovaly čtyři referáty věnované analýze promluvy a textu. **L. Lízalová** (Brno) připomněla význam lexikálních a syntaktických prvků při jejich realizaci v promluvě. O využití jazykových prostředků (o jejich specifické aplikaci) v literárněvědném díle sester Tolstých pohovořila **Z. Trösterová** (Ústí nad Labem). Metodologii hermeneutické interpretace v literárním díle nastínil **M. Mikulášek** (Brno – Opava). **Z. Vychodilová** (Olomouc) vysvětlila přítomným proces pronominalizace jako jeden z prostředků textové koheze.

Šest příspěvků se týkalo oblasti lexikologie a lexikografie. **M. Jelínek** (Brno – Opava) popsal ustálená přirovnání v češtině a v ruštině. Na základě studia sebraného materiálu konstatoval převládající rozdíly mezi oběma jazyky. **R. Grenarová** (Brno) si všímala rodných jmen, která se vyskytují v českých a ruských frazeologických jednotkách. Sdružená pojmenování v ruských komerčních textech byla předmětem zájmu **B. Rudincové** (Ostrava). Etymologické poznámky k ruským homonymům přednesla **E. Havlová** (Brno). Původ českých a ruských názvů *meruňky* přiblížila přítomným **I. Janyšková** (Brno). **V. A. Baranov** (Iževsk) se podělil s problémy při sestavování slovníku staroruských textů.

Další příspěvky se týkaly morfologie, transkripce a problematiky překladu. V ruštině posledních desetiletí můžeme pozorovat některé změny ve fungování sloves. S některými aktuálními posuny seznámil přítomně **A. Brandner** (Brno). Při překladu českých textů do ruštiny činí často potíže přepis vlastních jmen. Na jeden ze specifických problémů transkripce českých proprií upozornil **J. Gazda** (Brno). **L. Pavlíková** (Brno) poukázala na některé složitosti, které vznikají při převádění lékařské dokumentace do ruštiny.

Následovala diskuse k předneseným referátům. Vyplývalo z ní, že přednesené příspěvky řešily aktuální otázky jazykovědné rusistiky. Vznesené připomínky a výměna názorů by mohly být impulsem k další badatelské činnosti přítomných lingvistů. Jednotlivá vystoupení shromážděných účastníků pracovního zasedání přinesla zajímavé postřehy a můžeme je považovat za zdařilou připomínku životního výročí významného představitele české rusistiky a slavistiky.

Aleš Brandner